

bliver dog altid en extraordinair Fremgangsmaade, som egentligt er indført for de offentlige Retsforhold, og ikke hører hjemme i de borgerlige private Retsforhold. Udkastets Forhold er saaledes det, at det indrømmer Bølgiftsmændene og Formanden at give Udpantningsret, naar de finde, at der er gjort Paastand derom, og denne Paastand understøttes med tilfredsstillende Grunde, men at gaae videre, har Udkastet ikke troet at burde gjøre og det saameget mindre, som hvor Udpantningsretten indføres mellem Godseieren og Fæsterne, skal den vedtages af dem begge, de skulle begge være enige derom. Saaledes som det staaer i Udvalgets Forslag, at gjøre det til Regel, at Udpantningsret skal tilstaaes ikke blot, naar der gjøres Paastand derpaa, hvilket allerede er temmelig meget med Hensyn til Høvet, men at den ubetinget skal tilstaaes, forekommer mig unægteligt temmelig stærk. Det er allerede i Udkastet bemærket, at det er en Retfærdighedsfordring, at fordi Høvet bliver afløst efter den ene Part's Begjering, bør Afløsningen ogsaa kunne fordres af den anden Part, men deraf følger ikke, at der bør gives en ganske særegen hurtigere Retspleie, som Udpantningsretten er. Jeg er af den Mening, at Retfærdigheden i dette Forhold fuldkommen er fyldestgjort derved, at begge Parter ere satte aldeles i samme Stilling, idet det er overladt begge at fordre Høvet's Afløsning, og derved er Retfærdigheden fyldestgjort for dem begge. At indføre som en bestemt Regel, hvad der kun kan hjemles ved extraordinaire Forhold, det maa jeg tilstaae, det antog man ved Udkastets Affattelse, at ville være meget betænkeligt.

Ordføreren: Jeg indseer ikke, hvori denne Betænkelighed bestaaer. Naar der skal finde en tvungen Afløsning Sted, saa mener jeg, at det ogsaa er retfærdigt, at der gives Vedkommende, som tvinges til saadan Afløsning, et Middel, ved hvilket han uden særdeles Omkostninger og uden særdeles Uleilighed kan erholde det, som tilkommer ham. Det er jo ogsaa allerede bestemt med Hensyn til Høvet, at Udpantning skal finde Sted derfor i visse Tilfælde. Naar det af en aret Taler er yttret, at det kan være ubehageligt at gjøre denne Ret gjældende, da er dette jo

noget, som kan være overladt til Enhver især, om han vil gjøre denne Ret gjældende eller ikke; han tvinges jo ikke dertil; vil han ikke gjøre den gjældende ved Udpantning, kan han jo lade det være. Altsaa indseer jeg ikke, hvad der kan siges imod det. Udvalget har ogsaa i denne Henseende været enigt, og der findes dog i det saadanne Medlemmer, som vistnok vilde have vidst at tagttage Vedkommendes Ret, hvis de havde fundet Noget til Ulempe for de Høvetgjørende; de have tværtimod alle været enige i, at en saadan Bestemmelse er grundet i Billighed og Retfærdighed.

Indenrigsministeren: Jeg skal tillade mig at bemærke, at Følgen af en saadan Vedtagelse vilde være, at den ofte kunde komme til at blive gjort gjældende af en anden Mand end den, der indgaaer Foreningen. Der kan saaledes blive Forandring derved, at en Godseier, som er overmaade billig mod Bonden, og som ved Kjendelse faaer denne Ret til at gjøre Udpantning, men aldrig benytter sig deraf, kan sælge Godset til en Mand, der kan være meget ubillig, og denne kan da benytte denne Udpantningsret paa en odieus Maade.

Thalbieter: Jeg maa tillade mig et Par Ord i Anledning af, hvad den ærede Ordfører har anført. Det er nemlig vistnok ligesaa meget i den Høvetgjørendes, som i Godseierens Interesse, at det Slags Sager ikke trækkes for langt ud. Man har mange Exempler paa, at selv om man har denne Udpantningsret, f. Ex. for kongelige Skatter, kan der dog tidt gaae 1½ eller 2 Aar hen, inden man faaer Penge; om man ogsaa gjør Udlag, gaaer der dog lang Tid hen inden Auktionen, og imidlertid komme Pengene ind, og naar de saa komme ind, er det med langt ringere Omkostninger for Vedkommende, end om man først skulde bringe Sagen for Forligelsescommissionen, og senere føre en langvarig Proces gennem flere Instanser. Det er jo ikke Hensigten, at Pengene skulle eftergives, og der kan paa den Maade dog blive givet Hensind noget over et heelt Aar, det viser Erfaringen med Hensyn til Skatterestancer. Jeg troer altsaa, at naar Meningen ikke er, at disse Penge skulle eftergives, vil det være ligesaa stor Fordeel for den Høvetgjørende, at de ikke paadrages for